

УДК 636.32/38.03

Лесновська О.В., асистент ©

E-mail: lesnovskay_elena@mail.ru

Дніпропетровський державний аграрний університет

МОЛОЧНА ПРОДУКТИВНІСТЬ ОВЕЦЬ РІЗНИХ ГЕНОТИПІВ

Ріст і розвиток помісних ягнят в перші дні життя залежить в першу чергу від повноцінності отриманого молока вівцематок. Дослідженнями встановлено, що поліпшуючою породою виступають барани-плідники інтенсивних м'ясних порід, які відрізняються плодючістю, молочністю і підвищеною енергією росту. Молочність вівцематок у поєднанні з доброю кормовою базою дає можливість отримати більш скоростиглий молодняк з добрими м'ясними якостями.

Ключові слова: *молочна продуктивність, інтенсивність молоковіддачі, хімічний склад молока овець, асканійська м'ясо-вовнова порода, олібс, тексель.*

Вступ. Молоко – найбільш повноцінний біологічний продукт харчування тварин з перших днів життя. Висока харчова цінність молока обумовлена його оптимальним складом, а також ідеальним співвідношенням речовин, які майже повністю в подальшому засвоюються організмом. Білки молока овець засвоюються на 96-99%, ліпіди - на 95, вуглеводи – на 98%.

Рівень молочної продуктивності є одним з основних факторів, що сприяє збереженню ягнят, оскільки в перші дні після народження молоко - єдине джерело енергії і саме рівень годівлі в підсисний період має домінуючий вплив на підвищення скоростиглості і конституціональної міцності тварин, збільшення їх м'ясної та вовнової продуктивності.

Цілий ряд досліджень свідчать про те, що молочна продуктивність овець залежить від багатьох факторів: породи, кількості народжених ягнят, віку, умов утримання в період ягніння та лактації, рівня годівлі, тривалості та способів доїння

Матеріал і методи досліджень. Експериментальні дослідження проводили на базі ТОВ «Шаролезька вівця» Новомосковського району Дніпропетровської області. В умовах господарства проведено схрещування маток дніпропетровського типу асканійської м'ясо-вовнової породи з баранами-плідниками олібс і тексель. Використовуючи поглинальне схрещування, отримали помісей другого покоління за породою олібс та тексель.

Нами проведено аналіз кількісного та якісного складу молока овець різних генотипів з метою визначення молочності вівцематок та повноцінності молочної продуктивності.

Молочність маток ми визначали як різницю в живій масі ягнят до та після ссання один раз в 10 днів протягом всього підсисного періоду (120 діб). Зважування ягнят проводили на медичних вагах з точністю до 0,01 кг.

У цей же час ми відбирали проби для визначення біохімічного складу молока. Вміст жиру визначали кислотним методом за Гербером, білка -методом формольного титрування, лактози, золи, сухої речовини, енергетичної цінності - розрахунковим методом.

Результати досліджень. Головною умовою для нормального розвитку ягнят в підсисний період є регулярна і достатня годівля ягнят молоком, оскільки протеїн молозива вівцематок відрізняється високим вмістом амінокислот.

Нами проведений аналіз кількісного складу молока овець різних генотипів (таблиця 1). При цьому встановлено, що найвища молочність спостерігається у вівцематок, покращених олібсом, яка в перші два місяці становить 48,1-52,7 кг. У вівцематок інших генотипів молочність в цей період нижча на 21,4-22,9%.

Таблиця 1

Молочна продуктивність піддослідних овець, кг (n=20)

Місяць лактації	Генотип		
	АМД	¼ АМД ¾ Ол	¼ АМД ¾ Т
1	37,8 ±2,05	48,1 ±2,12	46,1 ±3,21
2	40,6 ±1,98	52,7 ±1,88	51,4 ±2,34
3	20,5 ±1,84	28,7 ±2,17	26,3 ±2,25
4	9,9 ± 1,23	7,9 ±2,08	5,9 ± 1,55
За весь підсисний період	108,8±1,88	137,4±2,56	129,7±2,63

За весь підсисний період молочна продуктивність помісного поголів'я була значно більшою, ніж чистопорідного. Молочна продуктивність вівцематок, покращених олібсом, склала 137,4 кг молока за лактацію. Молочна продуктивність помісей по текселю виявилася на 11,5% вищою за АМД, але на 6,4% меншою по відношенню до помісей по олібсу.

Таблиця 2

Інтенсивність секреції молока овець різних генотипів, %

Місяць лактації	АМД	¼ АМД ¾ Ол	¼ АМД ¾ Т
1	34,8	35,01	35,54
2	37,3	38,36	39,63
3	18,8	20,88	20,28
4	9,1	5,75	4,55
Молочна продуктивність, кг	108,8±1,88	137,4±2,56	129,7±2,63

Інтенсивність молоковіддачі у помісного поголів'я в першій-другий місяці лактації була більшою, тому помісний молодняк відрізняється більш інтенсивним ростом у підсисний період (таблиця 2). За 1-2 місяці лактації інтенсивність секреції молока у маток, покращених текселем склала 75,17%, що на 1,8% більше за маток, покращених олібсом, і на 3,07% більше за чистопорідне поголів'я. За таких умов можна використовувати раннє відлучення ягнят в 2-місячному віці та проводити комплексну відгодівлю з утриманням кондиційного забійного молодняку.

Високомолочні вівцематки забезпечують кращий ріст та розвиток ягнят у підсисний період. Тому, важливо знати не лише кількість продукovanого молока, але й якісний його склад (таблиця 3).

Таблиця 3

Хімічний склад молока овець різних генотипів

Показники, в середньому за лактацію	Норма*	Генотип		
		АМД	¼ АМД ¾ Ол	¼ АМД ¾ Т
Молочність, кг		108,8±1,88	137,4±2,56	129,7±2,63
Вміст води, %	82	82,0	80,3	81,1
Суша речовина, %	18	18,0	19,7	18,9
Вміст жиру, %	6,7	6,6	7,1	6,9
Кількість молочного жиру, кг	6,7	7,2	9,8	8,9
Вміст білку, %	5,6	5,7	6,1	5,9
Кількість молочного білку, кг	5,6	6,2	8,4	7,7
Лактоза, %	4,8	4,8	5,4	5,1
Зола, %	0,9	0,9	1,1	0,9
Енергетична цінність, ккал	2443	2451	2670	2567

Норма* - за даними Алексеевой Н.Ю., Аристовой В.П. Состав и свойства молока как сырья для молочной промышленности, 1986.

Молочність вівцематок при однакових умовах годівлі та утримання має міжпородні відмінності. Від вівцематок, покращених олібсом, отримана більша кількість молока, ніж від вівцематок, покращених текселем. Аналізуючи дані біохімічних властивостей молока, нами також відмічені у них кращі якісні показники за жиром, загальним білком, казеїном та лактозою.

За жирномолочністю та вмістом лактози вівцематки, покращені олібсом, мають середній рівень даного показника в абсолютних величинах на 0,5 і 0,6 % більше ніж у АМД та на 0,2 і 0,3 % - ніж у помісей по текселю. Молоко, отримане від цих вівцематок, більш повноцінне і за калорійністю переважає молоко, отримане від чистопорідного поголів'я (на 9%).

В цілому слід зазначити, що за хімічним складом молоко вівцематок, покращених олібсом, характеризується більшим вмістом сухої речовини, що на 8,6 % перевищує показник породи АМД та на 4,1 % - помісей по текселю. Даний рівень кількісних та якісних характеристик молока піддослідних генотипів забезпечує прояв генетичного потенціалу накопичення живої маси молодняку в постнатальний період розвитку.

Висновок. Проведені дослідження підтверджують, що ріст і розвиток помісних ягнят в перші дні життя залежить в першу чергу від рівня молочної продуктивності вівцематок та повноцінності отриманого молока. Нашими дослідженнями встановлено, що поліпшуючою породою за рівнем молочної продуктивності виступають барани-плідники інтенсивних м'ясних порід – олібс та тексель. Молочність вівцематок у поєднанні з доброю кормовою базою дає можливість отримати більш скоростиглий молодняк з добрими м'ясними якостями.

Література

1. Алексеева Н.Ю., Аристова В.П. Состав и свойства молока как сырья для молочной промышленности. // Москва: Агропромиздат, 1986.
2. Ильина Г.М., Зверькова И.А. Молочность маток и развитие ягнят длинношерстной породы. // Зоотехния №12, 2004.
3. Похил О.М., Литвищенко Л.О. Молочна продуктивність чистопородних вівцематок породи олібс. // Вісник інституту тваринництва центральних р-н. Випуск №6, Дніпропетровськ, 2009.
4. Римиханов Н.И., Сушкова З.Н. Состав и свойства овечьего молока и сыра в зависимости от структуры рационов кормления маток. // Овцы, козы, шерстяное дело №1, 2006.
5. Фейзуллаев Ф.Р., Потокина Л.И. Влияние молочности маток волгоградской породы на рост и развитие ягнят. // Зоотехния № 2, 2009.

Summary

Lesnovskaya E.V.

Growth and development of crossbred lambs from the first days of life depends on the usefulness of breast milk. Researches showed that the prepotent breed during cross of the rams of intensive meat breeds such, which are characterized by quantity of progeny, milk productivity and higher energy of growth. Ewes milk in combination with a good feed base enables to get more precocious youne animals with good meat values.

Стаття надійшла до редакції 10.05.2011